

Rapport DNA-projektet

Föreningen Svenskbyborna startade i slutet av 2016 startade DNA-projektet "Vems är du" för att genom DNA försöka ta reda på Svenskbybornas ursprung, på initiativ av journalisten Göran Svedberg. Projektledare är Sofia Hoas och assisterande projektledare Therese Annas- Ljung.

Svenskbyborna härstammar från Dagö i Estland. De blev 1781 förflyttade till Ukraina och grundade Gammalsvenskby, behöll sina svenska traditioner, 1929 återvände till Sverige. Svenskbybornas förfäder invandrade till Dagö från Finland och Baltikum under den svenska koloniseringen på 1200-talet. Varifrån i Sverige de kom vet man inte, man har gissat på Gotland och Roslagen, men de kan mycket väl ha kommit från någon annan plats, eller från olika håll. Historiker har diskuterat detta i 100 år.

Förhoppningen med projektet var att genom DNA-test på svenskbybor på Gotland och Gammalsvenskby lösa denna historiska gåta.

25 personer valdes ut från Gotland och Gammalsvenskby, som har svenska föräldrar födda i Gammalsvenskby. Historikern och forskaren Jörgen Hedman med flera har hjälpt oss med urvalet. Genetikprofessor Mattias Jakobsson med medarbetare på Uppsala universitet har lett arbetet med att sammanställa resultatet.

De utvalda testpersonerna var mycket positiva och stolta över att kunna bidra till projektet. Vid starten av projektet behövde inte Föreningen Svenskbyborna något tillstånd från etikprövningsnämnden, då forskningen gjorde i eget syfte av en ideell förening. Men då Uppsala universitet kom med som part i projektet, omprövades detta och tillstånd behövde sökas, vilket drog ut rejält på tiden.

I mars 2020 kom så en preliminär analys från Uppsala universitet. Datan är av mycket bra och av mycket hög kvalitet.

Den preliminära analysen visar att Svenskbyborna med god säkerhet har en liten inblandning med ukrainare. Med andra ord har den svenska befolkningen stannat homogen sedan de anlände till Ukraina. Det finns en tydlig genetisk signal om isolering, och resultaten visar som väntat relativt nära anhöriga relationer mellan de 25 individerna.

Jämför vi materialet med andra grupper i Sverige och de nordiska och baltiska länderna så visar studien att Svenskbyborna är genetiskt mer lik människor i de baltiska staterna.

Detta är spännande, men inget facit, så det innebär att Föreningen svenskbyborna kommer fortsätta att forska, med hjälp av historiker, arkeologer, språkvetare, DNA och andra vetenskaper försöka kartlägga varifrån denna svensktalande grupp Svenskbyborna kom ifrån ursprungligen.

Uppsala universitet kommer att publicera en vetenskaplig artikel där mer exakta data och analyser kommer att kommuniceras.

Sofia Hoas
Projektledare "DNA-Vems är du"
Föreningen Svenskbyborna